

RECENSĂMÂNTUL POPULAȚIEI CA SURSĂ DE INFORMAȚII ÎN ELABORAREA POLITICILOR PUBLICE

Natalia BARGAN, Doctorandă,
Universitatea de Stat din Moldova

<https://orcid.org/0000-0002-4397-9541>, nataly.bargan@gmail.com

DOI: <https://doi.org/10.36004/nier.cdr.V.2023.17.17>

Abstract. *Understanding the composition and evolution of the population is crucial for the development of effective public policies in a rapidly changing world. The need for reliable demographic and socioeconomic data persists to tackle modern societal challenges. The Population Census, amidst fast demographic change, is a vital source of statistical data that provides valuable information for governments, researchers and decision-makers. The purpose of this article is to analyze some results of population censuses important for the development of public policies and to estimate the role of the population census as a factual basis for the development and evaluation of state policies, planning and decision-making, leading to the identification of focused and well-adapted solutions to the real needs of the communities and the country. The research methodology is based on the analysis of the main results of the 2004 Population Census and the 2014 Population and Housing Census, and the degree of use of statistical information in the development of public policy documents, such as national strategies and programs. Moreover, the paper presents concrete examples of how census data has been used to develop public policies.*

The article concludes that the results obtained in population censuses are not fully utilized by public officials and decision-makers responsible for the development and implementation of public policies. Not all policy documents include essential information collected in censuses, including strategies of significant importance. It is noteworthy that the census is one of the most costly national statistical endeavors, providing data that offers a real and comprehensive picture of the entire population at a specific point in time. Recognizing the value of this information is crucial, and there is a need to promote a more efficient use of census results to guide the decisions and actions of policymakers.

Keywords: *population census, public policies, demographic issues, Moldova*

JEL: *J10, J18, P23*

UDC: *314*

Introducere. Politicile publice au un rol esențial în dezvoltarea unei societăți moderne, întrucât ajută guvernele să ia decizii informate și să dezvolte strategii pentru atenuarea problemelor și provocărilor sociale. Oricare guvernare responsabilă trebuie să se bazeze pe date statistice solide și calitative pentru a aborda nevoile, aspirațiile și problemele cetățenilor săi. Recensământul populației (RP), ca sursă de date statistice privind populația și caracteristicile ei, prezintă informații valoroase și utile pentru dezvoltarea documentelor de politici publice eficiente.

Având caracter exhaustiv, RP este un proces sistematic de colectare a datelor demografice și sociale cu privire la locuitorii unei țări sau regiuni într-un moment dat. Acesta nu reprezintă doar o simplă numărătoare a populației, ci este o înregistrare detaliată a caracteristicilor demografice, sociale, economice, educaționale, privind sănătatea și locuința cetățenilor. Asemenea informații colectate cu o periodicitate de 10 ani sunt utile pentru dezvoltarea programelor de guvernare și politicilor publice practice. Datele RP oferă factorilor de decizie o imagine clară și actualizată a societății pe care o servesc. Cu date calitative, complete și actualizate, decidenții politici pot identifica tendințe, nevoi emergente și inegalități, ceea ce facilitează elaborarea și implementarea politicilor care să răspundă nevoilor cetățenilor (Tarozzi & Deaton, 2008).

În contextul pregătirii Republicii Moldova pentru efectuarea Recensământului Populației și Locuințelor (RPL) în cadrul runde mondiale 2020, care va fi efectuat în anul 2024 (Legea Nr.231/2022), se impune necesitatea abordării importanței acestui exercițiu statistic național și impactul rezultatelor obținute pentru viitorul deceniu.

Scopul acestui articol este de a analiza unele date demografice și sociale esențiale pentru elaborarea politicilor publice și rolul RP ca bază factologică pentru dezvoltarea și evaluarea politicilor statului, a planificării și a luării deciziilor, conducând la identificarea soluțiilor focusate și bine adaptate la nevoile reale ale comunităților și țării. Acest articol accentuează, în mod special, importanța RP ca pilon fundamental în procesul de formulare a politicilor publice și buna guvernare a societății.

Revizuirea literaturii. Analiza literaturii de specialitate a acestui subiect dezvăluie numeroase teorii și concepte, care se referă în mare parte, conform tendinței internaționale, la politicile bazate pe dovezi (aproximativ 400 de publicații), (French, 2018). Deasemenea, este prezentată contribuția rezultatelor științifice la elaborarea politicilor publice, precum și impactul neglijării acestora (Simons & Schniedermann, 2021). O altă abordare vizează analiza importanței recensământului (Farley, 2020), inclusiv în calitate de sursă de informare în elaborarea, implementarea și evaluarea politicilor publice (Belin, 2020). Analiza cercetărilor în domeniu dezvăluie trei direcții distincte: 1) teoria politicilor publice bazate pe evidențe; 2) recensământul ca sursă de date demografice și socioeconomice; 3) impactul recensământului asupra politicilor publice.

1) Teoria Politicilor Publice bazată pe evidențe, susține că luarea deciziilor guvernamentale trebuie să se bazeze pe date precise și obiective, adică pe evidențe oficiale, și pune accent pe utilizarea cercetării riguroase și a dovezilor empirice pentru informarea și ghidarea deciziilor luate (Pawson, 2006). Un bun exemplu în acest sens servește lucrarea cercetătorului în domeniul sănătății Justin Parkhurst (2016), în care este abordată relația dintre politică și sănătate, explorând modul în care factorii politici influențează sistemele de sănătate și politicile globale de sănătate. Dintr-o perspectivă mai vastă, RP este sursa care oferă date și contribuie la procesul de analiză a problemelor, inclusiv cele sociale, identificarea obiectivelor și elaborarea strategiilor pentru a atinge aceste obiective. Cercetările anterioare au arătat că politicienii și factorii de decizie care utilizează datele recensământului sunt mai susceptibili să dezvolte politici corespunzătoare și sustenabile. Autorul

Theodore Marmor (2017) a dezvoltat teorii legate de procesul decizional în politicile publice, subliniind rolul datelor empirice în fundamentarea deciziilor. Recensământul este menționat ca o sursă esențială de date care pot influența agenda politică și procesul de formulare a politicilor.

2) *Importanța recensământului ca sursă de date demografice și socioeconomice* (Williams, 2009). Cercetările acestei direcții susțin că rezultatele RP sunt instrumente esențiale în procesul de dezvoltare a politicilor și luarea deciziilor guvernamentale, deoarece sunt colectate informații despre caracteristicile de bază ale populației, precum vârsta, sexul, starea civilă, caracteristicile familiei, compoziția și mărimea gospodăriei. La fel, sunt înregistrate informații privind măsurile economice, inclusiv participarea forței de muncă, ocupația, locul de muncă, venitul și atributele educaționale, cum ar fi frecventarea școlii, nivelul de instruire și alfabetizare. Având în vedere unele fenomene demografice cu impact major asupra evoluției populației s-a impus necesitatea de a include în chestionarele de recensământ seturi de întrebări, care au scopul de a acumula informații geografice și despre migrație. Întrebările privind locul nașterii, locul reședinței obișnuite, durata reședinței și locul de reședință anterior permit factorilor de decizie și planificatorilor să examineze mișcările populației și să implementeze anumite planuri de acțiuni, care vor urmări gestionarea sau evidența eficientă a fluxurilor migraționale.

3) *Impactul recensământului asupra politicilor publice*, este abordat în diverse cercetări științifice (May, 2012). De exemplu, recensământul poate dezvălui discrepanțele regionale în accesul la educație sau servicii medicale, ceea ce poate duce la elaborarea unor politici de redistribuire a resurselor pentru a înlătura inegalitățile (Hotchkiss & Phe lan, 2017). În plus, recensământul oferă date esențiale pentru planificarea infrastructurii, alocarea bugetelor și evaluarea eficacității programelor guvernamentale. Autorii Card and Lewis (2005) au arătat în studiul lor cum datele recensământului privind populația în SUA au fost folosite pentru a identifica inegalități economice regionale și pentru a aloca resurse guvernamentale în mod eficient. Un alt grup de autori din Marea Britanie au efectuat un studiu complex care se referă direct la utilizarea datelor RP în elaborarea documentelor de politici publice (Killick, 2016). Studiul prezintă schimbarea modalităților de desfășurare a recensământului, subliniind potențialul de economisire a costurilor, disponibilitatea noilor tehnologii, cererea tot mai mare de informații fiabile și actualizate. Aplicând metode de cercetare calitativă și cantitativă în studiul cu funcționarii structurilor guvernamentale și cu reprezentanții externi acestor entități, cercetarea a constatat că datele recensământului sunt pe larg utilizate de elaboratorii de politici, care participă la pregătirea și efectuarea recensământului, în timp ce alte categorii de funcționari publici nu folosesc aceste date.

Metodologia cercetării. Prezentul studiu are ca obiectiv analiza unor date demografice și sociale esențiale pentru dezvoltarea politicii publice și aplicarea acestor date în documentele de politici naționale. Cercetarea de față s-a axat, în primul rând, pe analiza generală a rezultatelor recensământului național desfășurat la 5-12 octombrie 2004 (RP-2004) și recensământului desfășurat la 12-25 mai 2014 (RPL-2014) în Republica Moldova. Sunt evidențiate date precise și comprehensive cu referire la dimensiunea și compoziția populației pe *domeniul demografic* (vârsta,

sex, nivelul de educație) și *social* (ratele de analfabetism), privind *ocuparea pe piața muncii* (structura ocupațională a populației, tipurile de ocupații), precum și *condițiile de trai ale populației* (tipurile de locuințe, accesul la servicii de bază și calitatea habitatului).

În al doilea rând, s-a trecut în revistă cercetările naționale și internaționale cu referire la utilizarea datelor RP în elaborarea politicilor publice, evidențiind divergențele și convergențele în aplicabilitatea datelor la nivel național.

În al treilea rând, a fost analizat conținutul a peste 12 documente de politici naționale pe diverse domenii și 7 Programe de activitate ale Guvernului din perioada 2013-2023, pentru a aprecia în ce măsură au fost utilizate datele RP în calitate de dovezi și date factologice la elaborarea acestor documente. Analiza de conținut a permis formularea unor concluzii obiective și generarea informațiilor relevante pentru elaboratorii de politici publice din Republica Moldova.

Principalele rezultate ale cercetării. Analiza rezultatelor RPL-2014. RPL-2014 a înregistrat date detaliate privind *dimensiunea și compoziția demografică a populației (BNS, 2014)*. Populația totală recențată la momentul de referință de 14 mai 2014 a fost de 2 804 801 persoane, fiind în scădere cu 578 531 persoane față de RP-2004. Scăderea numărului populației a afectat ambele sexe în egală măsură, însă structura pe sexe a rămas aproape identică la cele două recensăminte (48,2% bărbați și 51,8% femei), numărul femeilor fiind de 1 452 702 persoane, depășind cu peste 100 mii numărul bărbaților. Distribuția pe vârstă arată astfel:

- grupa de vârstă 0-14 ani reprezintă 18,4% din populație;
- grupa de vârstă 15-59 ani constituie 63,1% din total;
- grupa de vârstă 60 de ani și peste deține 18,5% din populație.

Structura demografică prezentată reflectă o populație în scădere continuă, cu o concentrație semnificativă în categoria de vârstă 60 de ani și peste, comparativ cu datele RP-2004, când această grupă de vârstă constituia 14,8% din totalul populației. Aceste date confirmă faptul că în Republica Moldova se accentuează îmbătrânirea demografică a populației, ceea ce poate implica nevoi specifice în domeniul sănătății și dezvoltarea serviciilor pentru persoanele în etate.

În ceea ce privește *nivelul de educație și alfabetizare*, recensământul a relevat următoarele tendințe:

- proporția populației analfabete a scăzut la 0,5% către RPL-2014, comparativ cu 1,1% la RP-2004. Cu toate acestea, potrivit rezultatelor ultimului recensământ, 1,3% din populație nu are finalizată *școala primară*;
- nivelul de instruire *mediu incomplet/gimnazial* al populației constituia 91,1% din totalul persoanelor în vârstă de 15 ani și peste la RPL-2014, față de 86,6% la RP-2004;
- persoanele cu nivel de instruire *superior și mediu de specialitate* în mediul urban reprezintă 51,3% din numărul total al persoanelor în vârstă de 15 ani și peste la RPL-2014, în timp ce în mediul rural este estimat la 22,9% din numărul total al persoanelor în vârstă de 15 ani și peste.

Rezultatele RPL-2014 sugerează necesitatea de continuare a eforturilor statului pentru îmbunătățirea accesului la educație, în special pentru populația din mediul rural, ceea ce va asigura dezvoltarea capitalului uman solicitat pe piața muncii naționale.

Ocuparea pe piața muncii. Structura ocupațională a populației este un factor cheie în analiza economică și socială. Datele recensămintelor se prezintă în felul următor:

- din total populație de 15 ani și peste, care au declarat situația economică, 45,1% constituie populația economic activă. La RP-2004 această categorie de populație reprezenta 53,1%;
- angajarea populației în funcție de sectoarele economice se prezintă astfel: 21,3% din totalul populației economic activă este angajată în agricultură, silvicultură și pescuit (cu 6,3 p.p. descreștere față de RP-2004), urmat de 14,2% angajați în sectorul serviciilor și comerț (cu 3,1 p.p. mai puțin decât valoarea înregistrată la RP-2004);
- din totalul populației activă în vârstă de 15 ani și peste, 97,2% constituie populația ocupată și 2,8% - șomerii;
- ponderea bărbaților ocupați este mai mare față de cea a femeilor decalajul între sexe la RPL-2014 a fost de 10,3 p.p., iar la RP-2004 de 4,7 p.p.

Datele generale privind caracteristicile ocupaționale ale populației recenzate în 2014 subliniază nevoia politicilor publice care să abordeze inegalitățile economice și să îmbunătățească accesul populației la oportunități de angajare mai bune.

Condițiile de trai și infrastructura. Calitatea condițiilor de trai și accesul la infrastructură influențează direct bunăstarea locuitorilor țării, atât în mediul urban, cât și în cel rural. Principalele constatări în baza rezultatelor RPL-2014 includ:

- în Republica Moldova sunt înregistrate 1.236.575 locuințe (inclusiv locuințele situate în întovărășiri pomilegumicole), din care 61% sunt amplasate în mediul rural, iar 39% în mediul urban;
- 79,2% din populația înregistrată la recensământ locuia în case individuale sau înșiruite, și 20,8% în apartamente (inclusiv cămine de tip familial);
- accesul la apă curentă este asigurat pentru 74,1% din populație, la sistem de aprovizionare cu apă caldă pentru 37,5% și la sistem de canalizare pentru 55,3%.

Deși aceste date reflectă realitatea privind condițiile de trai ale populației la momentul RPL-2014, totuși în combinație cu alte date din surse administrative relevante pot servi drept bază factologică pentru dezvoltarea politicilor de infrastructură și dezvoltare urbană pentru a asigura un mediu de viață mai bun pentru locuitorii țării.

Analiza documentelor de politici publice din Republica Moldova. În vederea elucidării mai bune a subiectului cercetat, înainte de a efectua analiza documentelor de politici publice, este necesar să clarificăm unele noțiuni de bază și procese la care se face referință în acest articol. În literatura de specialitate este menționat că “o politică publică este o rețea de decizii legate între ele privind alegerea obiectivelor, a mijloacelor și a resurselor alocate pentru atingerea lor în situații specifice” (Miroiu, 2020, p.26), sau aceasta este ”rezultatul acțiunii guvernamentale, la nivelul administrației publice locale și centrale” (Moraru et al., 2019, p.46). În viziunea Cancelariei de Stat din Republica Moldova, o politică publică reprezintă ”procesul prin care guvernele își transpun viziunea politică în programe și acțiuni cu scopul de a produce schimbări în lumea reală” (Politici publice, p.4).

Cadrul legal național, care reglementează elaborarea, monitorizarea și evaluarea politicilor publice, cu referință la această definiție stipulează că “politica publică este decizia sau deciziile coordonate ale statului, care produc schimbări sau care influențează societatea și economia, contribuind la soluționarea problemelor și la atingerea obiectivelor asumate într-un anumit domeniu de activitate a Guvernului”, iar “documentul de politici publice descrie modalitatea și resursele necesare pentru soluționarea problemelor de politici publice identificate, atingerea obiectivelor de dezvoltare într-un anumit domeniu sau subdomeniu de activitate a Guvernului și descrie impactul așteptat asupra statului și societății” (HG Nr.386/2020).

Conform legislației Republicii Moldova există două tipuri de documente de politici publice: *strategia* (pe o perioadă de 6-10 ani) și *programul* (pe o perioadă de 3-5 ani, care conține *partea descriptivă și planul de acțiuni*) (HG Nr.386/2020, pct.5). Ministerele și alte autorități administrative centrale sunt abilitate cu funcțiile de planificare, elaborare, monitorizare și evaluare a politicilor publice, iar implementarea acestora revine inclusiv entităților publice din subordinea lor.

În această cercetare au fost analizate 12 documente de politici publice și 7 programe de guvernare din 2013 până în anul 2023, pentru a identifica gradul de utilizare a datelor RP la elaborarea acestor documente. În rezultatul examinării documentelor de politici s-a constatat, că cadrul legal, care stă la baza planificării, elaborării, aprobării, implementării, monitorizării și evaluării documentelor de politici publice are stipulată cerința de utilizare în *analiza situației* la strategii, precum și în *partea descriptivă* la programe, a dovezilor cantitative și calitative (HG Nr.386/2020, pct.8, 2) și pct.11, 2)), iar conform *Ghidului metodologic*, aceste date pot fi: cel mai recent recensământ, statisticile oficiale care conțin date cu privire la oameni, registrele cu privire la populație (statut civil, statut socioeconomic), sondaje cu privire la situația socioeconomică a populației (Ghidul ..., 2021), iar elaboratorii de politici în mare parte au respectat această prevedere.

Din 19 documente ale entităților publice analizate, 5 conțin referințe directe și abundă în diverse date rezultate ale RP (Legea Nr.239/2016; Decizia Consiliului Regional pentru Dezvoltare Centru nr.04/02/2010; HG Nr. 768/2011; HG Nr.114/2023; PAG, august 2021). În toate documentele analizate au fost identificate diverse statistici demografice, care au fost produse în baza datelor recensământului, cum ar fi numărul populației, populația distribuită pe unele grupe de vârstă și sexe, datele privind migrația internațională sau unii indicatori statistici derivați. În textul celui mai important document național de viziune strategică pe termen lung *Strategia națională de dezvoltare „Moldova Europeană 2030”* nu găsim nici-o mențiune directă la datele rezultate din RPL-2014 (Legea Nr.315/2022). În schimb au fost utilizați intens un șir de indicatori statistici social-economici și demografici, inclusiv prognoza populației, la calculul cărora sunt utilizate datele privind numărul populației cu reședință obișnuită obținute în baza rezultatelor RPL-2014. Este important de menționat că pct.5.5, 6) al acestui document prevede: *dezvoltarea procedurilor și a capacităților de integrare a perspectivelor demografice în politicile publice sectoriale; evaluarea impactului politicilor publice asupra situației demografice (O7.1, O7.2)*, dovadă a faptului că problemele demografice

cu care se confruntă țara se află pe agenda elaboratorilor de politici naționale și sectoriale.

În acest context, ținând cont de recomandările Rezoluției aprobate în cadrul conferinței internaționale din 03 aprilie 2018, cu genericul ”Provocările demografice din Republica Moldova: cauze, efecte și modalități de soluționare bazate pe experiența internațională”, prin care s-a propus “integrarea factorului demografic în strategiile și politicile de dezvoltare socioeconomică, precum și cele de dezvoltare sectorială, conjugarea activităților planificate cu schimbările observate în dinamica și structura demografică” (Rezoluția, 2018) și având în vedere faptul că publicațiile științifice naționale prezintă rezultatele diverselor estimări și analize complexe privind tendințele demografice efectuate în baza datelor obținute la RPL-2014 (Gagauz et al., 2021), care pot fi folosite pentru fundamentarea documentelor de politici naționale, pentru diverse domenii, totuși aceste date nu au fost valorificate la capacitatea maximă în documentele de politici analizate.

Unele din aceste documente au fost ajustate de mai multe ori pe parcursul perioadei de implementare, dar nu au fost actualizate din punct de vedere factologic în baza datelor oficiale disponibile la momentul amendării, iar altele nu au folosit în textul documentului datele RPL obținute din înregistrarea exhaustivă a informației furnizate de populație, care erau mai relevante pentru măsurarea unei probleme naționale (de exemplu conectarea la apeduct și sistem de canalizare), decât cele obținute prin alte cercetări. O parte din documentele cercetate au fost elaborate într-un alt context economic și în altă situație demografică, din acest considerent conțin date perimate și necesită schimbări esențiale pentru a răspunde la noile provocări.

La elaborarea documentelor de politici publice de către entitățile publice centrale e necesar să se includă în mod obligatoriu conform cadrului normativ în vigoare, dar și a recomandărilor Comisiei Europene, etapa de “evaluarea ex-ante, care trebuie să devină un element esențial al înțelegerii strategiei și al alocării mijloacelor financiare (care fac obiectul negocierilor cu Comisia)” (Moraru et al., 2019, p.105). În acest proces de evaluare datele colectate în cadrul RPL-2014 ar permite cuantificarea obiectivă a problemelor demografice și socioeconomice, pentru a ajuta Guvernul la identificarea și aplicarea unor soluții viabile, care vor oferi rezultatul scontat.

Concluzii și recomandări. Această analiză, efectuată în baza datelor RPL-2014, oferă o imagine generală asupra compoziției demografice, ocupării forței de muncă și condițiilor de trai ale populației țării și reprezintă o resursă de informații pentru guvernanta, planificare și luarea deciziilor.

Pentru elaboratorii de politici publice din Republica Moldova, este important să înțeleagă și să folosească cu prudență aceste date, pentru a dezvolta politici bazate pe evidențe, care să răspundă nevoilor emergente ale societății. În acest sens, se propun câteva concluzii și recomandări:

1. *Integrarea datelor recensământului în elaborarea politicilor.* Este important ca elaboratorii de politici să integreze în mod activ datele recensământului populației în procesul de elaborare a politicilor publice. Datele recensământului oferă o bază solidă pentru identificarea nevoilor și tendințelor

populației, ceea ce ajută la formularea de politici adecvate și adaptate contextului demografic și social al țării.

2. *Analiza datelor pe termen lung.* Elaboratorii de politici ar trebui să efectueze analize retrospective pe termen lung, pentru a observa tendințele demografice și sociale, sau să preia rezultatele cercetătorilor, care au analizat și utilizat datele RP, inclusiv prognozele demografice, pentru a anticipa evoluțiile viitoare ale populației.

3. *Oferirea de soluții focusate, pentru nevoile specifice ale comunităților.* Datele recensământului pot dezvălui nevoi diferite în funcție de regiuni sau grupuri de populație. Reprezentanții guvernării ar fi necesar să ofere soluții adaptate fiecărei regiuni, comunități sau grupuri identificate, pentru a asigura o abordare eficientă și echitabilă în politicile implementate.

4. *Dezvoltarea și monitorizarea indicatorilor de performanță.* Utilizarea datelor recensământului în stabilirea indicatorilor de performanță și evaluarea politicilor este necesară. Aceasta permite urmărirea impactului politicilor pe termen lung și în consecință ajustarea acestora, pentru atingerea obiectivelor stabilite.

5. *Colaborarea cu experți în domeniul statistic și demografic.* Elaboratorii de politici ar trebui să colaboreze strâns cu experții în domeniul statistic și demografic, pentru a asigura o interpretare corectă a datelor recensământului și pentru a folosi metode de analiză adecvate, ce vor contribui la obținerea de concluzii fiabile și informate, aplicate în fundamentarea documentelor de politici.

6. *Comunicarea eficientă a rezultatelor recensământului.* Este important ca rezultatele recensământului să fie comunicate de BNS într-un mod clar și accesibil publicului larg și utilizatorilor de date. Transparența și accesibilitatea informațiilor furnizate va contribui la implicarea cetățenilor în procesul de elaborare a politicilor și la asigurarea unei guvernări deschise.

În concluzie, este esențial ca aceste recomandări să fie aplicate pentru a maximiza utilizarea datelor recensământului la dezvoltarea politicilor de guvernare eficiente care, nemijlocit, va conduce la creșterea bunăstării cetățenilor și dezvoltarea socială și economică a Republicii Moldova. Totodată, este important ca politicile demografice să fie adaptate la nevoile specifice ale populației. Dezvoltarea unei noi paradigme a politicilor demografice pentru Republica Moldova, care să ofere soluții viabile pentru tot spectrul de provocări ce reies din tendințele demografice actuale, dar cu impact negativ pentru viitorul țării.

REFERINȚE BIBLIOGRAFICE

Belin, T. R. (2020). The U.S. Census as a Crucible for Trust in Government.

Harvard Data Science Review, 2(1).

<https://doi.org/10.1162/99608f92.bac26d97>

Biroul Național de Statistică al Republicii Moldova (BNS). (2014). *Rezultatele Recensământului Populației și al Locuințelor 2014 (RPL2014)*.

<https://statistica.gov.md/ro/recensamantul-populatiei-si-al-locuintelor-2014-122.html>

Card, D., & Lewis, E. (2005). The Diffusion of Mexican Immigrants During the 1990s: Explanations and Impacts. *NBER Working Papers*, 11552, 1-56.

https://davidcard.berkeley.edu/papers/diff_mex_immig.pdf

- Farley, R. (2020). The Importance of Census 2020 and the Challenges of Getting a Complete Count. *Harvard Data Science Review*, 2(1).
<https://doi.org/10.1162/99608f92.8a0cc85c>
- French, R. (2018) Lessons from the evidence on evidence-based policy. *Canadian Public Administration*, 61(3), 425-442.
https://sciencessociales.uottawa.ca/affaires-publiques-internationales/sites/sciencessociales.uottawa.ca.affaires-publiques-internationales/files/lessons_v.2.pdf
- Gagauz, O., Buciuceanu-Vrabie, M., Pahomii, I., Stirba, V., Tabac, T., & Grigoraș, E. (2021). *Populația Republicii Moldova la 30 de ani de independență: provocări principale și politici necesare*. Chișinău: INCE. doi:
<https://doi.org/10.36004/nier.ccd.2021.978-9975-89-248-3>
- Ghidul metodologic privind integrarea prevederilor Strategiei naționale de dezvoltare în documentele de planificare și documentele de politici publice la nivel național*. (2021). Chișinău.
https://cancelaria.gov.md/sites/default/files/ghid_copertat_coral.pdf
- Hotărârea Guvernului cu privire la aprobarea Programului național strategic în domeniul securității demografice a Republicii Moldova (2011-2025): nr. 768 din 12-10-2011. (2011). *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*, 182-186, art. 851.
https://mecc.gov.md/sites/default/files/document/attachments/program_national_strategic_in_domeniul_securitatii_demografice_2011-2025.pdf
- Hotărârea Guvernului cu privire la aprobarea Strategiei de dezvoltare „Educația 2030” și a Programului de implementare a acesteia pentru anii 2023-2025: nr. 114 din 07-03-2023. (2023). *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*, 134-137, art. 289.
https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=136600&lang=ro#
- Hotărârea Guvernului cu privire la planificarea, elaborarea, aprobarea, implementarea, monitorizarea și evaluarea documentelor de politici publice: nr. 386 din 17-06-2020. Regulamentului cu privire la planificarea, elaborarea, aprobarea, implementarea, monitorizarea și evaluarea documentelor de politici publice. (2020). *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*, 153-158, art. 509.
https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=121921&lang=ro#
- Hotchkiss, M., & Phelan, J. (2017, September). *Uses of Census Bureau Data in Federal Funds Distribution*. Version 1.0. <https://www2.census.gov/programs-surveys/decennial/2020/program-management/working-papers/Uses-of-Census-Bureau-Data-in-Federal-Funds-Distribution.pdf>
- Killick, L., Hazel, H., Duff, A. S., & Deakin, M. (2016). The census as an information source in public policy-making. *Journal of Information Science*, 42(3), 386-395.
<https://napier-repository.worktribe.com/preview/169152/HallJIS-3436-accepted-census-policy-making.pdf>
- Legea pentru aprobarea Strategiei naționale de dezvoltare „Moldova Europeană 2030”: nr. 315 din 17-11-2022. (2022). *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*, 409-410, art. 758.
https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=134582&lang=ro#

- Legea pentru aprobarea Strategiei naționale de dezvoltare regională pentru anii 2016-2020: nr. 239 din 13-10-2016. (2017). *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*, 30-39, art. 65. https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=105791&lang=ro#
- Legea privind recensământul populației și locuințelor: nr. 231 din 28-07-2022. (2022). *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*, 267-273, art. 558.
- Marmor, T. (2017). Comparative Studies and the Drawing of Policy Lessons: Describing, Explaining, Evaluating, and Predicting. *Journal of Comparative Policy Analysis: Research and Practice*, 19, 1-14. doi: 10.1080/13876988.2017.1279439
- May, J. F. (2012). *World Population Policies: Their Origin, Evolution, and Impact*. Springer Science+Business Media B.V. doi:10.1007/978-94-007-2837-0
- Miroiu, A. (2020). *Introducere în analiza politicilor publice*. ® punct. punct https://ccdph.ro/wp/wp-content/uploads/2020/04/Introducere_in_analiza_politicilor_publice.pdf
- Moldova vremurilor bune*. Program de Activitate al Guvernului. (2021, 3 august). https://gov.md/sites/default/files/document/attachments/programul_de_activitate_al_guvernului_moldova_vremurilor_bune.pdf
- Moraru, A., Bondar, F., & Alexandru, V. (2019). *Manual de politici publice*. Ediția a II-a. București.
- Parkhurst, J. (2016) *The politics of evidence: from evidence-based policy to the good governance of evidence*. *Routledge Studies in Governance and Public Policy*. Routledge, Abingdon, Oxon, UK. <http://eprints.lse.ac.uk/68604/>
- Pawson, R. (2006). *Evidence-Based Policy A Realist Perspective*. <http://ndl.ethernet.edu.et/bitstream/123456789/35024/1/19.pdf.pdf>
- Politici publice: noțiune și metode de analiză*. Sesiunea 1. (n.d.). Cancelaria de Stat. https://cancelaria.gov.md/sites/default/files/document/attachments/sesiunea_1_notiunea_de_poltici_publice.pdf
- Provocările demografice din Republica Moldova: cauze, efecte și modalități de soluționare bazate pe experiența internațională: rezoluția conferinței internaționale*. (2018, 3 aprilie). Chișinău. <https://presedinte.md/files/media/REZOLUTIA.pdf>
- Simons, A., & Schniedermann, A. (2021). The neglected politics behind evidence-based policy: shedding light on instrument constituency dynamics. *Policy & Politics*, 49(4), 513-529. <https://doi.org/10.1332/030557321X16225469993170>
- Strategia de dezvoltare Regională 2010-2016, Regiunea de Dezvoltare CENTRU*. (2012). Aprobata prin Decizia Consiliului Regional pentru Dezvoltare Centru nr. 04/02 din 23-03-2010. Modificări aprobate prin decizia Consiliului Regional de Dezvoltare nr. 04/01 din 10-10-2012. <http://www.adrcentru.md/public/files/generale/StrategiaRDC-2010-2016.pdf>
- Tarozzi, A., & Deaton, A. (2008, March.) *Using Census and Survey Data to Estimate Poverty and Inequality for Small Areas*.
- Williams, J. D. (2009). *The 2010 decennial census: background and issues*. Congressional Research Service, Library of Congress.